

POROČILO O DELU DRUŠTVA V LETU 2018

Društvo novinarjev Slovenije je v letu 2018 še vedno **največja stanovska novinarska organizacija** s skoraj 900 člani. Njegova temeljna vloga ostaja **zastopanje interesov novinarjev in novinarske skupnosti**. V letu 2018 smo se odzvali na primere sodnih prepovedi objav v medijih, ki imajo na novinarje in medije zastraševalni učinek ter vodijo v samocenzuro. Pozdravili smo sprejetje novele Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, ki odpravlja ovire pri dostopanju do informacij, ki so po zakonu izrecno določene do javne. Skupaj s sindikati smo lastnika in upravo Dela pozvali, naj prekinejo s praksami kolektivnega odpuščanja novinarjev, ki so škodljive za medij, novinarje in slovensko javnost. Obsodili smo obračun športnega direktorja NK Maribor z novinarjem Ekipe kot nedopustno in nesprejemljivo raven komunikacije. Opozorili smo na obvodno financiranje političnih strank z oglaševanjem v medijih, ki so v lasti političnih strank ali so z osebami iz strank lastniško ali poslovno povezani. Ob napovedi združitve časnikov Dnevnik in Večer smo pozvali k ohranitvi kakovostnih tiskanih vsebin in delovnih mest novinarjev. Ocenili smo, da ministrstvo za kulturo pri izdaji predhodnega soglasja za ustanovitev družbe DV mediji ni tehtalo javnega interesa, ki smo ga v postopku želeli zagovarjati kot stranski udeleženec, a je bila naša zahteva zavrnjena. Medijski inšpektorat smo pozvali k ukrepanju v primeru tednika Demokracija, ki je z besedili in slikovnim gradivom spodbujalo k sovraštvu in nestrpnosti. Obsodili smo verbalne in fizične napade na novinarje in medijske delavce ter jih pozvali k doslednemu prijavljanju groženj, pristojne organe pa k njihovi resni obravnavi. Opozorili smo, da je ukvarjanje Programskega sveta RTV Slovenija s posameznimi uredniškimi odločitvami zloraba njegove pristojnosti. Odzvali smo se tudi na nekaj mednarodnih primerov napadov na novinarje, med drugim smo obsodili ustrahovanje predsednika Hrvaškega novinarskega društva. Pozdravili smo odločitev vrhovnega sodišča, da se opredeli do novinarjeve pravice do uporabe in varovanja anonimnih virov ter jo zaščiti.

Preko Evropske zveze novinarjev smo dali pobudo za objavo opozoril o posegih v svobodo govora na Platformi Sveta Evrope za zaščito novinarstva in novinarjev – o pritiskih policije na uredništvo Pod črto, naj razkrijejo svoje vire, in o grožnjah novinarjem v času predvolilne kampanje.

Društvo se je vključilo tudi v projekt **Zaščita nadzorne vloge civilne družbe in novinarjev v Sloveniji**, pri katerem sodelujeta še Mirovni inštitut in zavod Pod črto, z njim pa naslavljam grožnje in izzive za uresničevanje nadzorne vloge civilne družbe in novinarjev v Sloveniji. Projekt financira NEF-Mreža evropskih fundacij (Program Civitates).

Slovenski mediji že desetletje ne vlagajo v znanje in izobraževanje tako redno zaposlenih novinarjev kot tudi mladih, ki delajo v prekarjih razmerah in nimajo nobene možnosti za profesionalno

napredovanje, izobraževanje ob delu, izmenjavo izkušenj s kolegi (tujimi ali pa celo domačimi). Izobraževanje novinarjev je bilo že v preteklosti eno od osnovnih poslanstev društva novinarjev, v zadnjih letih pa to vrzel uspešno zapolnjuje z organizacijo festivala kakovostnih medijskih vsebin Naprej/Forward in celoletnim delovanjem Centra kakovostnih medijskih vsebin Naprej/Forward. Osrednji dogodek centra – festival Naprej/Forward je potekal od 21. do 23. novembra 2018 v avditoriju Moderne galerije, Hiši EU, prostorih Društva novinarjev Slovenije in mariborskem Kinu Udarnik. V tematskem ospredju so bili pritiski na novinarje in lastništvo medijev, o katerih so razpravljali udeleženci dveh festivalskih razprav. O pritiskih na novinarje je še dodatno govorila ugledna preiskovalna novinarka Pavla Holcova, o lastništvu medijev pa nemški novinar in urednik Sebastian Puschner. V sklopu *Medijska bera* so obiskovalci podrobneje spoznali štiri inovativne primere dobrih medijskih praks v Sloveniji. Na treh praktičnih delavnicah so urili veščine preverjanja avtentičnosti videoposnetkov na spletu, samostojnega dela na terenu in varovanja komunikacije. Festivala se je udeležilo okoli 400 udeležencev. Na voljo je bil tudi spletni prenos v živo. Za novinarje smo celo leto zbirali podatke o mednarodnih razpisih za financiranje novinarskih projektov in novinarske nagrade ter jih tudi objavljali. Vsi dogodki so bili dobro obiskani in ocenjeni.

Neuresničen cilj projekta še vedno ostaja vzpostavitev mentorske ekipe, ki bi po vzoru centrov preiskovalnega novinarstva skupino mladih novinarjev vodila skozi konkretno raziskavo in produkcijo vsebin. Za izvedbo tega cilja bi potrebovali precej večja finančna sredstva, zato njegova uresničitve ostaja načrtovana za prihodnost. Delno se temu cilju približamo s **festivalsko uredniško ekipo študentov novinarstva**, ki pod mentorstvom izkušenejših kolegov pripravlja celo vrsto novinarskih vsebin v različnih žanrih za objavo na društvenih in festivalskih komunikacijskih platformah pred, med in po festivalu.

V sodelovanju z Evropsko zvezo novinarjev (EFJ), slovenskimi organizacijami, ki zastopajo avtorje ter kolektivnimi organizacijami imetnikov avtorskih pravic smo v septembru izpeljali **kampanjo v podporo predlogu direktive o enotnem digitalnem trgu**, ki po več kot desetletju brezplačnega izkoriščanja avtorsko zaščitenih del na internetu obljublja nujno regulacijo, ki bo ustvarjalcem zagotovila pravično plačilo za uporabo njihovih del. Strokovni posvet o avtorskih pravicah novinarjev v digitalnem okolju ostaja načrtovan za prihodnost.

V sodelovanju z dr. Sonjo Merljak Zdovc (Zavod Časoris) smo nadaljevali projekt **Medijska pismenost v dobi lažnih novic in alternativnih dejstev II**, ki ga je v večjem delu financiralo veleposlaništvo ZDA v Sloveniji, s katerim naslavljamo problem medijske pismenosti.

IZVEDENE AKTIVNOSTI

februar 2018

DEBATA: ZAČASNE SODNE ODREDBE – UKREPI PREVENTIVNE CENZURE?

Izvedli smo jo **6. februarja 2018 ob 19. uri v Pritličju (Mestni trg 2).**

Nedavne začasne odredbe in tožbe vložene zoper medije so odmevale v novinarski skupnosti, odprle so vprašanja o upravičenosti, samem postopku kot tudi o mejah svobode izražanja. Dogodek je bil dobro obiskan, udeležilo se ga je 30 novinarjev in predstavnikov zainteresirane javnosti.

marec 2018

DEBATA: ALI KULTURA V MEDIJIH IZGUBLJA SVOJ PROSTOR?

Izvedli smo jo v **gledališču Glej 1. marca 2018, ob 18. uri.**

V zadnjem času od ustvarjalcev kulture in institucij, ki umetnike zastopajo, na medije letijo očitki, da kulturi ne posvečajo dovolj prostora in prave pozornosti. Ustvarjalci opozarjajo na ukinjanje oddaj, odsotnost kulture v najbolj gledanih terminih, kadrovske siromašenje kulturnih uredništev, ukinjanje prostora za kritiko, tiranijo »rejtingov«, posvečanje pozornosti le všečni produkciji, rumeni kontekst poročanja. Uredniki pa poročajo o pritiskih ustvarjalcev na kulturna uredništva, z željami po objavah, saj je pri razpisih kulturnega ministrstva eden od kriterijev tudi število objav v medijih. Društvo novinarjev Slovenije je problem naslovlilo z debato o poziciji kulture v medijih. Dogodka se je udeležilo 50 novinarjev in kulturnikov.

DELAVNICA: ABC SODNIH POSTOPKOV

V Ljubljani in Mariboru smo 14. in 22. marca 2018 izvedli izobraževalno delavnico za novinarje **ABC sodnih postopkov – Kako potekajo kazenski, pravdni in nepravdni postopek?** <http://novinar.com/10848>

Delavnico sta izvedla izkušena odvetnika in bivša sodnika **Damijan Pavlin in mag. Barbara Nastran**, ki sta tudi ustanovitelja [Inštituta za pravo vsakdanjega življenja](#), v okviru katerega izvajata pravne delavnice in predavanja. Delavnici sta bili dobro obiskani, udeležilo se ju je 40 novinarjev.

maj 2018

REGIJSKA DEBATA: MEDIJI V PRIMEŽU LOKALNIH OBLASTNIKOV

8. maja 2018 smo ob **19. uri** v mariborski dvorani Wetrinsky izvedli regijsko debato o novinarstvu v lokalnem okolju. Pogovarjali smo se o medijih na lokalni sceni, o njihovi neodvisnosti, o financiranju, lastnikih, formalni in neformalni uzurpaciji medijev od lokalnih oblasti, obračunavanju medijev s

kritičnimi novinarji drugih medijev, o politični propagandi in drugem. Pogovor je v živo poslušalo 40 oseb.

Debatirali so:

- Boris Vezjak, filozof, bloger in kritik medijev;
 - Barbara Verdnik, nekdanja novinarka in direktorica Primorskih novic, predsednica strokovne komisije za pripravo izhodišč za medijsko strategijo;
 - Dejan Pušenjak, nekdanji urednik sobotnih prilog Večera in Dela; odgovorni urednik brezplačnika RTS 24;
 - Igor Selan, novinar Večera;
- usmerjal jih je novinar in urednik Večera Aljoša Peršak.

september 2018

DELAVNICA: KONSTRUKTIVNO NOVINARSTVO

[Konstruktivno novinarstvo](#) je odgovor na vse večjo tabloidizacijo, senzacionalizem in poudarjeno negativnost v medijih. To je pristop, ki javnostim zagotavlja pošteno, točno in kontekstualizirano sliko sveta, brez dajanja pretirane pozornosti negativnemu. Čeprav je zdrava doza negativizma v medijih nedvomno nujna, kronična pretirana izpostavljenost negativnemu vzpostavlja skrito pristranskost medijev, ki spodjeda družbe, v katerih živimo. Finančno je projekt podprla Slovenska nacionalna komisija za UNESCO.

V Slovenijo smo zato povabili izkušenega novinarja in predavatelja **Marka Egana**. Mark je izkušen medijski ustvarjalec in strokovnjak na področju usposabljanja ter novih načinov dela v televizijskem in multimedijskem okolju. Dvanajst let je delal na BBC-ju, zdaj pa je član EBU Academy. Razširjena biografija je dostopna [tukaj](#).

[Delavnico konstruktivega novinarstva](#) smo izvedli 19. septembra 2018 v Hotelu Lev. Program delavnice je vseboval:

- razloge, zaradi katerih je tradicionalno novinarstvo potrebno transformacije;
- vplive negativnih in k rešitvam orientiranih zgodb na javnost;
- predstavitev koncepta konstruktivnega novinarstva;
- kako lahko novinarstvo gradi zgodbe na drugačen način;
- dobre prakse in nekatere odmevne primere konstruktivnega novinarstva;
- orodja, kako koncept preko urednikov in novinarjev aplicirati na konkretno novinarsko delo na ravni zgodbe, novinarskega prispevka/oddaje in celotnega uredništva.

Predavatelj je zaradi učinkovitosti dela omejil število udeležencev na 30 novinarjev. Celodnevne delavnice se je udeležilo 28 novinarjev, med njimi veliko urednikov, kar je še posebej pomembno za prenos konstruktivnih načinov dela v uredništva. Največ je bilo novinarjev RTV Slovenija, sledili so novinarji POP TV oziroma Kanala A in novinarji ostalih medijev.

oktober 2018

DELAVNICA: DIGITALNA ORODJA ZA NOVINARJE

Delavnica o uporabi digitalnih orodij za preverjanje informacij je potekala v torek, 16. oktobra 2018, v prostorih Društva novinarjev Slovenije. Večurno delavnico je izvedel strokovnjak za digitalne medije **Samaruddin Sam Stewart**, ki je v Slovenijo prišel na povabilo Veleposlaništva ZDA v Ljubljani, kot neodvisni svetovalec pa po vsem svetu vodi delavnice uporabe digitalnih orodij v novinarstvu. Zaradi kakovosti dela je bilo število mest omejeno na 15, zpolnjena pa so bila vsa. Udeleženci so med drugim spoznali uporabnost zemljevidov za prikaz lokacije dogodka in spletna orodja za obratno iskanje fotografij.

november 2018

FESTIVAL KAKOVOSTNIH MEDIJSKIH VSEBIN NAPREJ/FORWARD

Festival je potekal od 21. do 23. novembra 2018 v avditoriju Moderne galerije, Hiši EU, prostorih Društva novinarjev Slovenije in mariborskem Kinu Udarnik. V tematskem ospredju so bili pritiski na novinarje in lastništvo medijev, o katerih so razpravljali udeleženci dveh festivalskih razprav. O pritiskih na novinarje je še dodatno govorila ugledna preiskovalna novinarka **Pavla Holcova**, o lastništvu medijev pa nemški novinar in urednik **Sebastian Puschner**. V sklopu *Medijska bera* so obiskovalci podrobneje spoznali štiri inovativne primere dobrih medijskih praks v Sloveniji: Pod črto, Vestnik.si, STAznanos in čezmejno sodelovanje POP TV s hrvaško Novo TV. O dogajanju v zakulisju medijev sta se pogovarjala novinar, pisatelj in scenarist **Ivica Đikić** ter pisatelj in kolumnist **Goran Vojnović**. Uvertura v festival je bila projekcija filma Koalicija sovraštva avtorja **Erika Valenčiča**, sledil pa ji je pogovor, ki ga je moderiral **Blaž Petkovič**. Na treh praktičnih delavnicah so udeleženci urili različne veščine. Delavnico preverjanja avtentičnosti videoposnetkov na spletu je vodil **dr. Vasileios Mezaris**, svoje izkušnje in priporočila za samostojno delo na terenu je predstavil norveški novinar **Roger Sevrin Bruland**, praktična priporočila za varovanje komunikacije je z udeleženci delila novinarka **Anuška Delić**. Društvo novinarjev Slovenije vsako leto za izjemne dosežke v slovenskem novinarstvu podeljuje novinarske nagrade ter na ta način promovira poklic in kakovost v novinarstvu. [Nagrado čuvaj/Watchdog](#) za življenjsko delo je prejel novinar TV Slovenija **Slavko Bobovnik**, nagrade čuvaj za izjemne dosežke so pripadle tudi novinarjem in fotoreporterjem ter debitantom. Festivala se je udeležilo okoli 400 obiskovalcev. Na voljo je bil spletni prenos v živo, še vedno pa so dostopni [videoposnetki](#) festivalskih predavanj in razprav.

Podrobnejša poročila o festivalskem dogajanju, dostopna na [spletni strani festivala](#), so pripravili študenti novinarstva.

december 2018

DEBATA: ZAKAJ SE DRŽAVA IN PARLAMENTARCI ŠE VEDNO IGRAJO SKRIVALNICE Z JAVNOSTJO?

Na okrogli mizi, ki je potekala 3. decembra 2018 v Ljubljani, so udeleženci iskali odgovor na vprašanje, zakaj se državne institucije, kljub temu da se je pravica do dostopa do informacij javnega značaja v Sloveniji že dodobra »prijela«, še vedno upirajo razkrivanju pomembnih informacij, kot se je zgodilo v primeru pogodb, povezanih z nakupom žičnate ograje. V razpravi so sodelovali Mojca Prelesnik, dr. Igor Šoltes, Anuška Delić, Uroš Škerl Kramberger, Klemen Košak in Sebastijan Peterka, usmerjal jo je Aleš Kocjan. Okrogle mize v organizaciji društva novinarjev in Transparency International Slovenia se je udeležilo 30 obiskovalcev.

julij–december 2018

MEDIJSKA PISMENOST

V sodelovanju z dr. Sonjo Merljak Zdovc (Zavod Časoris) smo nadaljevali projekt **Medijska pismenost v dobi lažnih novic in alternativnih dejstev II**, ki ga je v večjem delu financiralo veleposlaništvo ZDA v Sloveniji, s katerim naslavljamo problem medijske pismenosti. Zato smo v letu 2018 **izvedli poglobljen učni načrt medijskega opismenjevanja**. S pilotno skupino učencev četrtega razreda Osnovne šole Franceta Bevka v Ljubljani je dr. Sonja Merljak Zdovc vsak teden od septembra do novembra izvajala eno do dve učni uri, namenjeni medijskemu opismenjevanju. Na podlagi izvedenega programa je konec leta nastal priročnik za otroke *Otroci in mediji: iskanje resnice v svetu novic*, ki smo ga brezplačno razdelili zainteresiranim šolam, knjižnicam in posameznikom. Dostopen je v tiskani in digitalni verziji. Načrtujemo tudi izvedbo serije izobraževalnih srečanj za učitelje o uporabi pripravljenega priročnika.